

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงนกเขาชวากับการอนุรักษ์
สภาพแวดล้อม อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน นางสาวธิดารัตน์ รัตไว้

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสาน ตั้งติกบุตร

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์

กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์ ภูประเสริฐ

กรรมการ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงนกเขาชวากับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงนกเขาชวา และเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงนกเขาชวากับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในท้องถิ่น วิธีการศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วมควบคู่กันไป การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำมาเขียนรายงานเชิงพรรณนา การตรวจสอบข้อมูลเพื่อความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงนกเขาชวา เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากประสบการณ์ชีวิตของผู้เลี้ยงนกเขาชวาท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม โดยเริ่มจากการเรียนรู้ในครอบครัว ผู้สืบทอดในการเลี้ยงนกเขาชวาทั้งหมดจะเป็นเด็กผู้ชาย ได้เรียนรู้การเลี้ยงนกเขาชวาจากการสังเกตจากผู้เป็นพ่อที่ถ่ายทอดให้ในรูปแบบความเชื่อเกี่ยวกับนกเขาชวา เกิดเป็นการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในการเลี้ยงนกเขาชวา ที่อยู่ภายใต้ความศรัทธาทางศาสนา มีการปรับเปลี่ยนและประยุกต์ใช้ความรู้ในการเลี้ยงนกเขาชวาให้สอดคล้องกับหลักคำสอนทางศาสนาอิสลาม เกิดเป็นกลุ่มผู้เลี้ยงนกเขาชวาที่มีความเชื่อและแนวปฏิบัติไปในแนวเดียวกัน จนเกิดการเรียนรู้และเป็นประสบการณ์ที่ได้สั่งสมและถ่ายทอดสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงนกเขาชวากับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในท้องถิ่น เป็นการศึกษาถึงวิถีชีวิตของชุมชนผู้เลี้ยงนกเขาชวาด้วยความสัมพันธ์ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ชุมชนมีการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็น การอนุรักษ์ป่า ดิน น้ำ อากาศ ซึ่งสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน เพราะการจัดการดิน น้ำ ป่า อากาศ ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนโดยรวม เนื่องจาก ระบบนิเวศของชุมชนที่มีความสมดุลเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลี้ยงนกเขาชวา

จากผลการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการปรับปรุงยุคความเชื่อตามหลักคำสอนทางศาสนาอิสลามมาใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการสืบทอดภายในครอบครัว แบบดั้งเดิมให้สอดคล้องกับการเลี้ยงนกเขาชวาในปัจจุบัน จะทำให้องค์ความรู้ที่สัมพันธ์กับการปรับตัวในสิ่งแวดล้อมมีความยั่งยืนต่อไปได้ ลดการใช้สารเคมีในการเกษตร ไม่สร้างกิจกรรมการขยายตัวทางเศรษฐกิจเข้าไปยังชุมชนที่เลี้ยงนกเขาชวา ซึ่งจะนำไปสู่การอนุรักษ์ป่า ดิน น้ำ อากาศ และความยั่งยืนของนิเวศท้องถิ่น

Independent Study Title Local Wisdom in Zebra Dove Raising and Environmental Conservation in Amphoe Chana, Changwat Songkhla

Author Miss Thidarat Radwai

Degree Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisory Committee

Asst.Prof.Prasarn Tangsikabuth Chairperson

Assoc.Prof.Dr.Anurak Panyanuwat Member

Asst.Prof.Kannikar Bhuprasert Member

Abstract

The objectives of the independent study namely, Local Wisdom in Zebra Dove Raising and Environmental Conservation in Amphoe Chana, Changwat Songkhla, were to study the local wisdom in zebra dove raising and environmental conservation. The participatory and non-participatory observations and interviews were used for data collecting. The data was analyzed by content analysis and written in descriptive form. All information was rechecked by triangulation approach. The study's results were as followed:

1. The local wisdom in zebra dove raising was generated from self-learning, and experience of zebra dove raising groups around environmental situations. The learning was started within the family that the boy would learn about zebra dove raising by observing his father and the knowledge would be transferred through the traditional belief on zebra dove. The environmental conservation for zebra dove raising based on religious belief was occurred and the knowledge on zebra dove raising was adjusted and applied to be in harmonious with Islamic practice and led to the same pattern of zebra dove raising among the dove raising groups in Amphoe Chana, Changwat Songkhla. The learning and experience on zebra dove raising was transferred to the next generation.

2. The relationships between local wisdom in zebra dove raising and environmental conservation showed the relationships between the way of life of the zebra dove raising community and the local environmental conservation that the community had to conserve the environment in term of forest, land, water and air connectedly in order to balance the community ecosystem which was suitable for zebra dove raising.

The suggestions from the study's results were as follows

There should be a modification of the belief according to Muslim Practice in natural resource conservation. The traditional way of transferring knowledge within the family harmoniously with present zebra dove raising pattern could sustain the body of knowledge relating to an environmental adjustment. The reduction of chemical use and any economic expansion activity in zebra dove raising community should lead to the conservation of forest, land, water and air and the sustainability of community ecosystem inevitably.